

N:o 149.

Ank. till Riksd. kansli den 30 april 1900, kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående uppförande af en kanslibyggnad vid Norrlands dragonregementes kasernetablissemang i Umeå. (1 U. A.)

I en till Riksdagen aflåten, till statsutskottet för förberedande behandling remitterad proposition (N:o 118) af den 19 mars 1909 har Kungl. Maj:t under åberopande af bilagdt protokoll öfver landtförsvarsärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgifva att till uppförande af en kanslibyggnad vid Norrlands dragonregementes kasernetablissemang i Umeå må användas ett belopp af 86,000 kronor af fjärde hufvudtitelns allmänna besparingar.

Till ofvanberörda statsrådsprotokoll har departementschefen i detta ärende anfört följande:

»I den för 1902 års Riksdag framlagda planen för tillgodoseende af det behof af nya eller ökade lokaler för arméns förläggning eller utbildning, som blifvit en följd af det nya härordningsförslagets antagande, ingick utförandet af en del ny- och tillbyggnadsarbeten vid Norrlands dragonregementes etablissemang i Umeå för en kostnad af sammanlagdt 517,000 kronor. Dessa arbeten afsågo, bland annat, uppförandet af en ny kasernbyggnad i tre våningar, inrymmande i bottenvåningen behöfliga kansli-, vakt- och arrestlokaler samt i de två öfre våningarna lokaler för inkvartering af två skvadroner jämte underbefäl. I den äldre kasernbyggnadens två öfre våningar skulle två skvadroner inkvarteras, medan bottenvåningen skulle användas till kokinrättning och matsalar för manskapet. Den femte skvadronen skulle förläggas i den befintliga beväringss-

baracken, där äfven lektionsrum skulle inredas på vinden. Vidare hade man för afsikt att bereda bostäder åt fanjunkarna vid de skvadroner, som skulle förläggas i gamla kasernen och beväringssbaracken, i den förutvarande officersbyggnaden. Slutligen upptog förslaget uppförandet af tre nya skvadronstallar, tillbyggnad af skosmedja och sjukstall samt anordnandet af behöfliga uthus. I planen ingick däremot icke inredandet af några mässlokaler.

Riksdagen hade icke något att erinra mot den sålunda uppgjorda planen för utvidgning af Norrlands dragonregementes etablissemang.

Vid den noggrannare utredning, som företogs, innan arbetet skulle sättas i gång, visade det sig emellertid, att man icke utan stora olägenheter skulle kunna fullfölja berörda plan. De väsentligaste af dessa olägenheter voro, enligt hvad chefen för fortifikationen i underdånig skrifvelse den 25 maj 1905 anmälde, följande: Den ifrågasatta ominredningen af den gamla kasernbyggnaden skulle medföra, att de därstädes förlagda två skvadronerna komme att sakna såväl skvadronsexpeditioner som handrustskammare och särskilda korpralsrum. Möjlighet förefunnes ej heller att anordna några som helst underofficersbostäder inom skvadronsvåningarna, hvilket ur disciplinär synpunkt ansåges nödvändigt. Förläggningen af en skvadron i den gamla, af trä uppförda beväringssbaracken skulle, enligt uttalande af regementsläkaren vid regementet, ur sanitär synpunkt medföra allvarsamma olägenheter.

I anledning häraf hade chefen för fortifikationen låtit upprätta nytt förslag till beredande af erforderliga utrymmen för regementets behof, hvilket förslag med ofvannämnda skrifvelse öfverlämnades till Kungl. Maj:ts pröfning.

Den nya byggnadsplanen omfattade den gamla kasernbyggnadens tillbyggnad för inrymmande af regementets samtliga fem skvadroner jämte skvadronsrums och fanjunkarbostäder, barackbyggnadens tillbyggnad och förändring till kokinrättning, matsal och mässlokaler för manskapet, uppförande af två portpaviljonger, innehållande vaktrum och arrestlokaler för manskap, samt den gamla officersbyggnadens förändring till underofficersmäss. I denna plan, som sålunda utöfver de i det ursprungliga förslaget beräknade utrymmen upptog jämväl manskaps- och underofficersmässar, för hvilkas inredande beräknades en kostnad af 22,000 kronor, ingick däremot icke anordnandet af kanslilokaler samt officers- och underofficersarrester. Frågan härom kunde, enligt chefens för fortifikationen mening, tills vidare anstå samt borde hålöst lösas i samband med anskaffande inom kasernetablissemangets område af erforderliga samlingsrum för officerare.

Den sålunda omarbetade planen blef af Kungl. Maj:t fastställd genom nådigt beslut den 30 juni 1905, och äro de däri upptagna arbetena numera fullbordade.

Emellertid har arméförvaltningens fortifikationsdepartement, efter framställning af regementschefen, i underdånig skrifvelse den 13 maj 1908 anmält, att frågan om beredande åt regementet af tidsenliga kanslilokaler jämte mäss- och samlingslokaler för officerare icke längre kunde undanskjutas. Det hade nämligen alltmer trädt i dagen, att de nuvarande kanslilokalerna, hvilka vore förlagda i en gammal å kasern-tomten uppförd träbyggnad, där jämväl regementets sjuklokaler inrymts, vore alltför tränga och otidsenliga. Sålunda saknades för närvarande rum för majoren, order- och krigsrättsrum, officers- och underofficers-arrester, rum för inkvartering af yngre, ogifta officerare samt lokaler för officersvolontärernas inkvartering och mathållning. Därtill komme, att de i samma byggnad som kanslilokalerna inrymda sjukrummen, hvilka från början varit afsedda endast för en skolkommendering, numera vore alldeles otillräckliga för regementets behof. I sjukrummen funnes nämligen icke utrymme för mer än omkring 2 procent af man-skapsstyrkan, hvilket gjorde, att stundom en del lindrigare sjuka måste till våda för truppen i öfrigt sjukskrifvas i kvarter. Vidare saknades sjukrum för officerare och underofficerare liksom äfven särskildt kök för sjukafdelningen med tillhörande diskrum. Nödigt utrymme för sjukafdelningens utvidgning skulle kunna erhållas, om de nu af regements-expeditionen disponerade rummen, såsom ock i den ursprungliga planen afsetts, upplätes till sjuklokaler och nya kanslilokaler anskaffades på annat håll.

Officersmäss jämte samlingsrum vore för närvarande förlagda till en några gatukvarter från själfva kasernetablissemanget belägen byggnad, som på sin tid inköpts för kronans räkning för att provisoriskt användas för inhysande af länsstyrelsen, och där sedermera mässlokal inredts för de officerare, hvilka kommenderats till dragonregementets skolor i Umeå. Till följd af regementets fullständiga garnisonering vore emellertid ej heller dessa lokaler längre tillräckliga för sitt ändamål. Härtill komme, att, om berörda lokaler skulle bibehållas på sin nuvarande plats, samlingsrum för officerarna, med hänsyn till de nuvarande lokalernas läge rätt långt utom kasernetablissemanget, i allt fall måste anordnas inom etablissemanget, hvadan fullgiltiga skäl syntes föreligga för att i sammanhang med anordnandet af erforderliga nya kanslilokaler och samlingsrum bereda utrymme inom kasernetablissemanget jämväl för officersmäss.

Den till officersmäss m. m. använda byggnaden skulle enligt verkställd värdering och infordrade anbud kunna försäljas för ett pris, som sannolikt ej komme att understiga 17,000 kronor, men fortifikationsdepartementet ansåge dock, att några åtgärder för nämnda byggnadsafyttrande icke borde åtminstone för närvarande företagas, då byggnaden kunde behöfva tagas i anspråk för kavalleriets officersvolontärskola, därest densamma fortfarande skulle vara förlagd till Umeå, eller ock kunde komma till användning för inkvartering af officerare.

Med anledning af hvad sålunda anförts har fortifikationsdepartementet låtit utarbета och för fastställelse till Eders Kungl. Maj:t öfverlämnat ritningar till en kanslibyggnad, innehållande, bland annat, rum för dagbefälet, expedition för majoren, order- och krigsrättsrum, officers- och underofficersarrester, expedition för kassaförvaltningen, regementsexpedition, mäss- och samlingslokal för officerare, bostadsrum för några ogifta officerare samt lokaler för officers- och reservofficersvolontärernas inkvartering och mathållning.

De sålunda uppgjorda ritningarna hafva gillats af regementschefen, hvaremot chefen för Sjätte arméfördelningen mot desamma gjort en del erinringar, hvilka hufvudsakligen afsett plananordningen. Fortifikationsdepartementet har gent emot arméfördelningschefens anmärkningar anför, bland annat, att ritningarna vore uppgjorda i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den plan, som alltsedan år 1902 kommit till användning vid nyuppförda kasernetablissemang, samt att de ifrågasatta förändringarna skulle medföra en icke oväsentlig ökning i byggnadskostnaderna.

Enligt verkställd beräkning skulle kostnaderna för kanslibyggnadens uppförande uppgå till sammanlagdt 108,000 kronor. Hvad beträffar frågan om täckande af dessa kostnader har fortifikationsdepartementet erinrat, att, enligt hvad ofvan omförmälts, i det ursprungliga, för Riksdagen framlagda förslaget ingått uppförandet af en kasernbyggnad, innehållande bland annat kanslilokaler, men att dessa lokaler utgått ur det förslag, som sedermera kommit till utförande. Däremot hade enligt sistnämnda förslag tillkommit mässlokaler för underofficerare och manskap. Kostnaden för inredandet af dessa mässlokaler hade uppgått till omkring 22,000 kronor och motsvarade ungefär den kostnad, som de ursprungligen tillämnade kanslilokalerna skulle hafva betingat. Mässlokalerorna hade bekostats af extra ordinarie anslaget till nya byggnader för armén, men detta anslag syntes rätteligen böra erhålla ersättning härför från ordinarie anslaget till arméns byggnader, mötesfält och kommandantskapsutgifter m. m. Därest så ägde rum, skulle sist-

nämnda belopp, 22,000 kronor, kunna disponeras till uppförande af den nu ifrågasatta kanslibyggnaden. Några andra medel finnes däremot icke för ändamålet tillgängliga; och hemställde fortifikationsdepartementet fördenskull, att de till 108,000 kronor beräknade kostnaderna för kanslibyggnadens uppförande måtte bestridas på det sätt, att 22,000 kronor för ändamålet anvisades från anslaget till arméns byggnader, mötesfält och kommandantskapsutgifter m. m., samt att återstoden eller 86,000 kronor finge af departementet af omhänderhafvande medel förskjutas för att framdeles anmälas till ersättande.

Sedan chefen för landtförsvarsdepartementet af Eders Kungl. Maj:t erhållit nådigt bemyndigande att tillkalla sakkunniga personer för att inom departementet biträda med verkställande af utredning rörande vissa byggnadsfrågor för armén, samt i anledning häraf numera aflidne ledamoten af Riksdagens Första Kammare, f. d. generalmajoren m. m. herr friherre N. A. H. Palmstierna samt ledamoten af Riksdagens Andra Kammare, hemmansägaren m. m. Carl Persson i Stallerhult anmodats att verkställa berörda utredning, har jag till deras bedömande öfverlämnat föreliggande fråga. De sakkunniga hafva i sitt den 10 oktober 1908 i frågan afgifna utlåtande anført, att de ansett behofvet för regementet af en kanslibyggnad, inrymmande de i förslagsritningarna upptagna lokaler, vara ådagalagdt, samt att de icke funnit anledning till erinran mot berörda ritningar. Beträffande kostnadsfrågan hade de sakkunniga, som på de af fortifikationsdepartementet anförda grunder ej ansett skäligt att försälja den för närvarande till mässlokal för officerarna använda byggnaden, väl funnit lämpligt, att af den för den ifrågasatta kanslibyggnaden beräknade kostnadssumman ett belopp af 22,000 kronor, motsvarande den ungefärliga kostnaden för de i den ursprungliga planen icke upptagna mässlokalerna, utginge från ordinarie anslaget till arméns byggnader, mötesfält och kommandantskapsutgifter m. m., men hade däremot af principiella grunder icke kunnat tillstyrka, att återstående 86,000 kronor skulle förskjutas för att framdeles anmälas till ersättande. Sistberörda belopp hade visserligen bort upptagas vid beräkningen af den för 1908 års Riksdag anmälda bristen i de extra ordinarie anslagen till uppförande af nya byggnader för armén, men då de rörande nämnda byggnadsarbeten af vederbörande myndighet lämnade uppgifter, hvilka legat till grund för bristens beräkning, icke innehållit någon antydning om ifrågavarande byggnadsbehof för Norrlands dragonregemente, hade detta ej ägt rum. Vid sådant förhållande syntes beloppet böra bestridas från fjärde hufvudtitelns allmänna besparingar. Med föranledande af hvad i ärendet förekommit

ansåge emellertid de sakkunniga frågan i sin helhet böra underställas Riksdagens pröfning.

Af den redogörelse, jag här ofvan lämnat, torde framgå, att frågan om Norrlands dragonregementes inkvartering ännu icke vunnit en tillfredsställande lösning. Den ursprungliga planen upptog visserligen kansli-lokaler, men denna plan har sedermera frångåtts för att på lämpligaste sätt tillgodose de behof, som varit mest trängande. I detta sammanhang vill jag särskildt framhålla, att i nämnda plan icke ingick anskaffandet af mäss- och samlingslokaler för underbefäl och manskap, men att sådana genom den förändrade planen blifvit anordnade vid regementet. Kostnaden härfor hafva, såsom ofvan anförts, uppgått till allenast omkring 22,000 kronor, medan uppförandet för samma ändamål af en särskild byggnad af den af Riksdagen år 1908 godkända typen skulle hafva dragit en kostnad af 60,000 à 70,000 kronor. Riksdagens år 1907 församlade revisorer hafva tillika i sin afgifna berättelse afgifvit det vitsordet, att arbetet med inredandet af mässlokaler i den förutvarande officersbyggnaden syntes vara praktiskt och ändamålsenligt utfördt.

I likhet med de sakkunniga anser äfven jag regementet vara i behof af utrymme för de ändamål, som finnas angifna i de af fortifikationsdepartementet uppgjorda förslagsritningarna, mot hvilka jag icke funnit anledning till erinran. Ej heller har jag något att erinra beträffande de sakkunnigas förslag till kostnadernas bestridande.

Jag får alltså hemställa, det Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen medgifva,

att till uppförande af en kanslibyggnad vid Norrlands dragonregementes kasernetablissemang i Umeå må användas ett belopp af 86,000 kronor af fjärde hufvudtitelns allmänna besparingar.

Rörande bestridandet af den återstående delen af det för ändamålet erforderliga kostnadsbeloppet torde jag, därest Riksdagen bifaller ofvanberörda förslag, framdeles få göra underdånig framställning.»

Då utskottet icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts ifrågasvarande förslag, får utskottet hemställa,

att till uppförande af en kanslibyggnad vid Norrlands dragonregementes kasernetablissemang i Umeå må användas ett belopp af 86,000 kronor af fjärde hufvudtitelns allmänna besparingar.

Stockholm den 30 april 1909.

På statsutskottets vägnar:

G. BILLING.